

załącznik
do uchwały nr XLIV/904/09
Rady Miasta Katowice
z dnia 27 lipca 2009r.

**MIEJSKI SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM
I RODZINĄ W MIEŚCIE KATOWICE
NA LATA 2009 - 2014**

**Urząd Miasta
KATOWICE**

Katowice 2009

WSTĘP

Rodzina jest miejscem, które powinno zapewnić dziecku opiekę i korzystne warunki rozwoju. Tworzy ona własną niepowtarzalną atmosferę, na którą składają się stosunki między jej członkami. W centrum uwagi rodziny znajdują się dzieci, którym rodzina powinna poświęcić najwięcej troski i uwagi.

Współczesna rodzina boryka się z różnorodnymi problemami, którym nie jest w stanie sprostać. Na plan pierwszy wysuwają się problemy związane z sytuacją na rynku pracy oraz trudności materialne, a także problemy opiekuńczo – wychowawcze. Częstym zjawiskiem jest niezaradność w pełnieniu ról społecznych, rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych i dysfunkcjonalność rodziny. Rodzina często samodzielnie nie jest w stanie poradzić sobie z tak trudną sytuacją, szuka wówczas pomocy na zewnątrz.

Wśród wielu rodzin procesy dysfunkcji nakładają się pokoleniowo. Rodzice przejawiają bezradność w pełnieniu funkcji rodzicielskiej, zarówno w aspekcie socjalno-bytowym jak i realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Dzieci z tych rodzin często nie mają odpowiednich warunków w mieszkaniu do nauki, rozwoju psychofizycznego, utrzymania higieny, zdrowia, realizacji obowiązku szkolnego. Dlatego też rodziny te wymagają pomocy. Spójny i funkcjonalny system wsparcia pomaga rodzinie w wypełnianiu jej funkcji i utrwalaniu pozytywnych wzorców.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rozdział II

Cele programu

Cel główny:

Poprawa jakości życia rodzin w mieście Katowice poprzez rozwój aktywności własnej i zapobiegania marginalizacji życia rodziny.

Priorytet 1.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina.

Cel strategiczny: Poprawa stanu funkcjonowania rodziny.

Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania:

1. Objęcie rodziny systemem wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego poprzez następujące działania:
 - diagnozę sytuacji rodzin w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych,

- pracę środowiskową z wykorzystaniem zasobów rodziny i środowiska lokalnego we współpracy z przedstawicielami służb, instytucji i organizacji,
- dostarczanie wiedzy i uczenie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłowe pełnienie funkcji rodziny poprzez realizację programów adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy nr 2: Zapewnienie infrastruktury i dostępności do usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

Zadania:

1. Realizacja poradnictwa prawnego, psychiatrycznego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego i socjalnego w oparciu o zasoby instytucjonalne gminy.
2. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych oraz pomocy i terapii psychologicznej adresowanych do rodzin.
3. Realizacja usług lokalnej sieci świetlic środowiskowych i klubów młodzieżowych.
4. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych rodziny, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowanków rodzin zastępczych.

Cel szczegółowy nr 3: Rozwój prorodzinnych form opieki nad dzieckiem.

Zadania:

1. Podejmowanie działań zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej poprzez kompleksową pomoc rodzinie w przewyższaniu sytuacji kryzysowych i problemowych.
2. Zapewnienie opieki i wychowania dziecku pozbawionemu opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej przez powoływanie, szkolenie i wspieranie:
 - zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowi rodzinnych,
 - zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych i specjalistycznych,
 - rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych.
3. Zapewnienie całodobowej opieki w formie instytucjonalnej dziecku, któremu nie można zapewnić opieki w formach prorodzinnych przez domy dziecka, w tym domy pełniące rolę placówek wielofunkcyjnych.

Koordinator i realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Priorytet 2.

Zabezpieczenie socjalne rodziny.

Cel strategiczny: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodziny umożliwiająca zaspokajanie jej podstawowych potrzeb.

Cel szczegółowy nr 1: Dostarczanie usług i świadczeń rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.

Zadania:

1. Diagnozowanie, monitorowanie warunków i jakości życia rodziny.
2. Zaspokajanie potrzeb rodzin, które nie mogą być zaspokajane samodzielnie poprzez:
 - udzielanie pomocy materialnej,
 - prowadzenie pracy socjalnej skierowanej na rodzinę, grupę i środowisko lokalne,

- udzielanie specjalistycznych usług i form pomocy.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich wsparcia materialnego i edukacyjnego oraz stworzenie możliwości uczestniczenia w zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu.
 4. Doskonalenie form współpracy z instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinie.

Cel szczegółowy nr 2: Rozwijanie aktywności własnej i umiejętności zaspokajania potrzeb rodziny.

Zadania:

1. Tworzenie i realizacja programów odpowiadających na potrzeby: rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ze specyficznymi problemami: niepełnosprawności, uzależnień, przemocy, mniejszości etnicznych, narodowych i innych we współpracy ze społecznością lokalną.
2. Inicjowanie naturalnych grup wsparcia/ grup samopomocowych przy szerokim wykorzystaniu wolontariatu i zasobów środowiska lokalnego.
3. Tworzenie i realizacja programów nakierowanych na zapobieganie zjawiskom bezrobocia, bezdomności i wykluczenia społecznego.
4. Tworzenie i realizacja programów pomocy psychologicznej w zakresie nabywania umiejętności społecznych, opiekuńczo-wychowawczych.

Koordinator i realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Priorytet 3.

Edukacja podstawą rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności dziecka.

Cel strategiczny: Poprawa sytuacji dziecka w procesie edukacji.

Cel szczegółowy 1: Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Zadania:

1. Wypracowanie jednorodnych procedur efektywnej selekcji i monitoringu uczniów z problemami edukacyjnymi.
2. Kompensowanie deficytów edukacyjnych poprzez organizowanie dodatkowych zajęć sprzyjających pełnemu opanowaniu wiedzy i umiejętności.
3. Pomoc finansowa w zaopatrzeniu uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów w rodzinie lub innych zdarzeń w wyposażenie szkolne.

Cel szczegółowy 2: Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów.

Zadania:

1. Monitorowanie sytuacji szkolnej uczniów uzdolnionych i budowanie oferty edukacyjnej adekwatnej do ich potrzeb.
2. Wyróżnianie i nagradzanie dzieci i młodzieży uzdolnionej; wspieranie działań umożliwiających ubieganie się o stypendia naukowe.

Cel szczegółowy 3: Wzbogacanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Zadania:

1. Regularne wzbogacanie ofert szkół w zakresie zajęć pozalekcyjnych stanowiące dla dzieci i młodzieży atrakcyjną formę spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań, prowadzonych przez nauczycieli z odpowiednimi kwalifikacjami.
2. Promowanie formuły wolontariatu, w ramach działania wspierającego edukację szkoły.

Koordynator i realizator: Wydział Edukacji UM

Priorytet 4.

Sport, rekreacja i wypoczynek.

Cel strategiczny: Popularyzacja sportu, aktywnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia jako sposobu spędzania wolnego czasu przez rodzinę.

Cel szczegółowy nr 1: Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo-rekreacyjnych.

Zadania:

1. Współpraca z uczniowskimi klubami sportowymi, stowarzyszeniami kultury fizycznej oraz organizacjami pozarządowymi mająca na celu upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
2. Wspieranie plenerowych imprez sportowych, rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.
3. Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.
4. Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
5. Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży,
6. Wspieranie różnych form turystyki krajowej.
7. Kształtowanie właściwych postaw wobec kultury fizycznej poprzez edukację sportową, aktywne uczestnictwo w imprezach sportowych, edukację w zakresie kultury widowisk sportowych.
8. Poszerzanie form sportowego szkolenia dzieci i młodzieży w klubach, ze szczególnym uwzględnieniem uczniowskich klubów sportowych w zakresie nieodpłatnego wykorzystywania bazy szkolnej.
9. Tworzenie w szkołach klas sportowych.
10. Wspieranie rozwoju bazy parków sportowo-rekreacyjnych, bulwarów i zazielenionych ciągów pieszych wraz ze ścieżkami rowerowymi.

Cel szczegółowy nr 2: Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie.

Zadania:

1. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym tj. alkoholizmowi, narkomanii itp., oraz biernym formom spędzania czasu wolnego.
2. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.
3. Zagospodarowanie w okresie wakacyjnym czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez ich udział w imprezach i zajęciach organizowanych w ramach „Akcji Lato” i „Akcji Zima”.

4. Rozwijanie i promowanie rekreacji oraz form aktywnego wypoczynku obejmujących dzieci i młodzież w tym także osoby niepełnosprawne.
5. Promowanie oraz popularyzowanie rodzinnego uczestnictwa w imprezach sportowo-rekreacyjnych.

Koordinator i realizator: Wydział Sportu i Turystyki UM

Realizatorzy: Wydział Kultury, Wydział Edukacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Priorytet 5.

Zdrowie

Cel strategiczny: Kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych.

Cel szczegółowy nr 1: Kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych.

Zadania:

1. Prowadzenie edukacji zdrowotnej oraz promocja zdrowia stylu życia.
2. Propagowanie wiedzy na temat czynników ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych.
3. Inicjowanie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.
4. Współpraca z innymi instytucjami, w tym z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką zdrowia publicznego.
5. Diagnostowanie sytuacji zdrowotnej rodzin poprzez monitorowanie wskaźników demograficznych i epidemiologicznych.

Realizator: Wydział Polityki Społecznej UM

Cel szczegółowy nr 2: Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przewlekle chorą.

Zadania:

1. Doradztwo, poradnictwo i interwencja na rzecz rodzin i osób niepełnosprawnych.
2. Włączanie członków rodziny w proces rehabilitacji osoby niepełnosprawnej między innymi poprzez szkolenia i edukację.
3. Prowadzenie różnych form rehabilitacji społecznej i zawodowej, terapii psychologicznej, pedagogicznej.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Koordinator: Wydział Polityki Społecznej UM

Priorytet 6.

Bezpieczeństwo i patologie społeczne.

Cel strategiczny: Poprawa bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy nr 1: Przeciwdziałanie przemocy i zachowaniom przestępczym w środowisku lokalnym, w tym przemocy wewnątrzrodzinnej i rówieśniczej.

Zadania:

1. Doskonalenie współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu wsparcia dla rodzin z problemem przemocy:
 - organizowanie spotkań przedstawicieli służb, instytucji i organizacji w ramach Interwencyjnego Zespołu Interdyscyplinarnego - na poziomie strategicznym,
 - wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy metodą zespołową w planowaniu pomocy konkretnej rodzinie- poziom operacyjny.
2. Udzielanie kompleksowej pomocy ofiarom przemocy domowej: psychologicznej, socjalnej, prawnej, pedagogicznej i interwencyjnej oraz zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu.
3. Realizacja Programów Pomocy Psychologicznej w formule grupowej i inicjowanie grup samopomocowych dla ofiar przemocy.
4. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku poprzez:
 - podejmowanie działań interwencyjnych o charakterze środowiskowym i prawnym,
 - monitorowanie poziomu bezpieczeństwa w rodzinie – praca środowiskowa,
 - udzielanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dziecku krzywdzonemu.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel szczegółowy nr 2: Doskonalenie systemu reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Zadania:

1. Koordynacja funkcjonowania Miejskiego Centrum Ratownictwa.
2. Analiza zagrożenia przestępczością (na podstawie informacji dziennych zgłoszonych przez KMP- w poszczególnych dzielnicach / rejonach miasta).
3. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców:
 - skrócenie czasu realizacji interwencji Policji i Straży Miejskiej,
 - zwiększenie liczby umundurowanych patroli w miejscach publicznych.
4. Usprawnienie funkcjonowania systemu monitoringu wizyjnego miasta w celu zwiększenia jego efektywności.
5. Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców.
6. Poprawa funkcjonowania i standardów pracy służb oraz warunków obsługi mieszkańców w placówkach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.
7. Inicjowanie i koordynacja prewencyjnych programów / akcji na rzecz poprawy bezpieczeństwa.
8. Edukacja i informowanie społeczności lokalnej w zakresie bezpieczeństwa i porządku prawnego.

Realizator: Wydział Zarządzania Kryzysowego UM

Cel szczegółowy nr 3: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Zadania:

1. Prowadzenie działalności profilaktyczno-edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy i innych zagrożeń dla mieszkańców gminy Katowice:
 - prowadzenie działań promujących zdrowy styl życia (konkursy, akcje profilaktyczne, akcje plakatowe),
 - realizacja miejskiego programu profilaktycznego „Bezpieczne dziecko- przyjaciel Sznupek”,
 - inicjowanie tworzenia i włączanie w proces edukacyjno- wychowawczy programów zwiększających świadomość dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń cywilizacyjnych i zachowań prowadzących do utraty bezpieczeństwa fizycznego i zdrowia,

- kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń poprzez prowadzenie w szkołach zajęć pozalekcyjnych o charakterze profilaktycznym,
 - prowadzenie edukacji profilaktycznej w formie szkoleń (treningi, warsztaty) dla kadry pedagogicznej i rodziców w zakresie rozpoznawania, reagowania i przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom.
2. Zwiększenie dostępności do rzetelnej informacji, poradnictwa i pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
 3. Wspieranie osób i rodzin w radzeniu sobie z trudnościami związanymi z problemem alkoholowym w rodzinie.
 4. Pomoc psychospołeczna i prawna dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe i inne problemy wtórne.
 5. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu mających na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.
 6. Współpraca z innymi instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi, służąca rozwiązywaniu problematyki uzależnień..

Koordynator: Pełnomocnik Prezydenta ds. Uzależnień, w ramach Wydziału Polityki Społecznej UM.

Realizatorzy: Wydział Edukacji UM,

Wydział Zarządzania Kryzysowego U.M.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Rozdział III

Sprawozdawczość z realizacji

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, we współpracy z realizatorami Programu, przedkłada Radzie miasta Katowice sprawozdanie roczne z realizacji Programu do 31 marca za poprzedni rok budżetowy.
2. Sprawozdanie, o których mowa w ust. 1 powinno zawierać:
 - 1) opis z przebiegu realizacji Programu,
 - 2) informację o planowanych i wykorzystanych środkach finansowych z budżetu miasta na poszczególne zadania,

Rozdział IV

Postanowienia końcowe

1. Realizacja programu w poszczególnych latach będzie do wysokości środków zabezpieczonych i przeznaczonych na ten cel w uchwałach budżetowych.
2. Schemat Miejskiego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Katowice na lata 2009 – 2014.

MIEJSKI SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W MIEŚCIE KATOWICE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

